

สถาบัน **THE BEST CENTER**

2145/7 ซ.รามคำแหง 43/1 ถ.รามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทร.0-2318-6868, 0-2314-1492 โทรสาร 0-2718-6274

www.thebestcenter.com facebook.com/bestcentergroup

คุณภาพทางวิชาการต่อมาที่ 1

คู่มือเตรียมสอบ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ปฏิบัติการ

กรมส่งเสริมการเกษตร

ปี64

ความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่ง

สอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง (คะแนนเต็ม 200 คะแนน)

ทดสอบความรู้ความสามารถที่ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยวิธีการสอบข้อเขียน ดังนี้

- ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการเกษตร เทคโนโลยีการผลิตพืช การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของชุมชน การวางแผนส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร นวัตกรรมทางการเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่ม ข้อมูลสถานการณ์การผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร
- ความรู้เกี่ยวกับการจัดการผลผลิตในพื้นที่ การจัดการระบบเกษตรกรรม การถนอมอาหารและแปรรูปผลผลิต การส่งเสริมธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร
- ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเครือข่าย การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร การจัดการระบบการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่มและเครือข่ายของเกษตรกร และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการงานส่งเสริมการเกษตร

สนใจสั่งซื้อ หรือสอบถามเพิ่มเติม โทร.081-496-9907

LINE: @thebestcenter

270.-

คู่มือสอบนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ กรมส่งเสริมการเกษตร

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 270 บาท

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมมตะอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ดีเวลอปเปอร์ผู้ชำนาญ ม.ราม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ 081-496-9907, 0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือเตรียมสอบ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
กรมส่งเสริมการเกษตร

THE BEST CENTER
เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์

ราคา 270-

คำนำ

สำหรับชุดคู่มือเตรียมสอบสำหรับตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ กรมส่งเสริมการเกษตร เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบันได้ เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันฯ ในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ เล่มนี้ขึ้นมา ภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อม คำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความ พร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การ สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็น เล่มได้ พร้อมทั้งนี้คณะผู้จัดทำขออ้อนรับข้อบกพร่องใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความ กติเห็นจากทุกๆท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน
ฝ่ายวิชาการ
สถาบัน The Best Center
www.thebestcenter.com

สารบัญ

➤ ความรู้เกี่ยวกับกรมส่งเสริมการเกษตร	1
➤ แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2560-2564	5
➤ แผนปฏิบัติการประจำปี 2564 ของกรมส่งเสริมการเกษตร	15
➤ ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2759)	32
➤ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	38
➤ เทคโนโลยีการผลิตพืช	40
➤ การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรของ ชุมชน	50
➤ ข้อมูลการผลิต การตลาดเพื่อการวางแผนส่งเสริมการผลิต	65
➤ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรมทางการเกษตรการสร้างมูลค่าเพิ่ม	71
➤ การจัดการผลผลิตในพื้นที่	84
➤ การจัดระบบเกษตรกรรม	90
➤ การถนอมอาหารและแปรรูปผลผลิต	99
➤ การส่งเสริมธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร	108
➤ การพัฒนาเกษตรกร องค์กรการเกษตร วิชาชีพชุมชนและเครือข่าย	113
➤ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	133
➤ การจัดกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการกลุ่มของเกษตรกร	153
➤ เทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร	163
➤ การศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบและวิธีการส่งเสริมการเกษตร	172
➤ การตลาดและนโยบายการเกษตร	190
➤ คุณภาพของผลผลิตทางการเกษตรและการแปรรูป	208
◆ แนวข้อสอบ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชุดที่ 1.	224
◆ แนวข้อสอบ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชุดที่ 2.	232
◆ แนวข้อสอบ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชุดที่ 3.	240
◆ แนวข้อสอบ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชุดที่ 4.	246
◆ แนวข้อสอบ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ชุดที่ 5.	257

กรมส่งเสริมการเกษตร

➤ความเป็นมา

วันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2504 กระทรวงเกษตรได้เสนอ โครงการจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตรไปยัง คณะรัฐมนตรีแยกเป็น 2 แผน

แผนที่หนึ่ง ขอจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมการเกษตร ซึ่งถือว่าเป็นแผนขั้นเตรียมการก่อนจัดตั้งกรมคือ เตรียมทั้งการวางแผนงาน วางอัตรากำลังคนปรับปรุงวิชาการ เปลี่ยนทัศนคติเจ้าหน้าที่ ตลอดจนรูปแบบบริหาร และการแก้ไขพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวงทบวงกรม เพื่อจัดตั้งกรม

แผนที่สอง คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2504 เห็นชอบในหลักการตามที่ กระทรวงเกษตรเสนอต่อมาก็ได้มีคำสั่งกระทรวงเกษตรตั้งสำนักงาน ส่งเสริมการเกษตรขึ้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2505

เพื่อเตรียมการต่างๆ ดังได้กล่าวมาแล้ว และได้ปฏิบัติการในรูปงานส่งเสริมการเกษตรตามแนวใหม่ ไปพลางพร้อมกันนั้น ก็ได้รายงานผลก้าวหน้าต่อคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราว จนถึงวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2505 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้พิจารณารายงานของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรแล้วมีคำสั่งว่า น่าจะตั้ง เป็นกรมได้ และได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีได้ทราบ ระยะเวลาที่รีบตีทุกกรม ก็ต้องรับภาระหนักในการประชุมปรึกษา เพื่อให้ได้สถาบันที่เหมาะสมและทันสมัย และพร้อมที่จะต้องชี้แจงเจ้าหน้าที่วิเคราะห์จากหน่วยงานต่าง ๆ สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานประมาณ กระทรวง การคลัง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และคณะที่ปรึกษา ระเบียบบริหารทั้งระดับอนุกรรมการและกรรมการใหญ่ การแก้ไข ปรับปรุง ชี้แจง ได้ตอบได้ ดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ผลที่สุดก็ผ่านการพิจารณาของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2509 แต่ให้เรียกชื่อ กรมแพร่ขยายการเกษตร โดยโอนงานส่งเสริมการเกษตรจากทุกกรมในสังกัดกระทรวงเกษตรมารวมอยู่ใน กรมนี้ ส่วนเจ้าหน้าที่ให้เรียกพนักงานแพร่ขยายจังหวัดและอำเภอ เมื่อผ่านการพิจารณาของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร แล้วประธานคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารก็ได้นำเสนอต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี แต่ข้อความในหนังสือชื่อกรมได้เปลี่ยนไปจาก กรมแพร่ขยายการเกษตร เป็น กรมบริการการเกษตร ส่วนเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคให้ยุบ กสิกรรมจังหวัด – อำเภอ เป็น เกษตร จังหวัด เกษตรอำเภอ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบด้วยในหลักการ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2510 และต่อมากระทรวงเกษตรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม เพื่อขออนุมัติและขอให้คณะที่ปรึกษากฎหมายช่วย พิจารณาก่อนส่งสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา

พร้อมกันนั้นก็ได้ออกเปลี่ยนชื่อ กรมบริการเกษตร เป็น กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งคณะรัฐมนตรีก็ได้รับหลักการร่างพระราชบัญญัติและอนุมัติให้แก่ใช้ชื่อได้ตามที่กระทรวงเกษตรเสนอ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2510

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2510 เพื่อขอตั้ง *กรมส่งเสริมการเกษตร* นี้ได้เข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2510 ที่ประชุมลงมติรับหลักการและได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายให้ตั้ง *กรมส่งเสริมการเกษตร* ได้เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2510

- (1) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (3) กรมกสิกรรม
- (4) กรมการข้าว
- (5) กรมประมง
- (6) กรมปศุสัตว์
- (7) กรมป่าไม้
- (8) กรมส่งเสริมการเกษตร

ต่อมาได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารในกระทรวงเกษตร พ.ศ. 2511 วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2511 มี มาตรการที่มีสาระสำคัญดังนี้

•**มาตรา 3** ให้โอนบรรดากิจการทรัพย์สิน หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตร เฉพาะที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมการเกษตร ไปเป็นของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตร

•**มาตรา 4** ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของกรมกสิกรรม เฉพาะที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร และงานปราบโรค และศัตรูพืช และเฉพาะที่เกี่ยวกับกสิกรรมจังหวัด และกสิกรรมอำเภอ ไปเป็นของกรมส่งเสริม การเกษตร กระทรวงเกษตร

•**มาตรา 5** ให้โอนกิจการ ทรัพย์สิน หนี้สิน ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของกรมการข้าว กระทรวงเกษตร เฉพาะที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร และเฉพาะที่เกี่ยวกับพนักงานข้าวจังหวัด และพนักงานข้าวอำเภอ ไปเป็นของกรมส่งเสริม การเกษตร กระทรวงเกษตร

ฉะนั้น วันที่ 19 มิถุนายน พ.ศ. 2511 ซึ่งเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงเป็นวันที่ *กรมส่งเสริมการเกษตร* ได้รับเข้าช่วงการบริหารงานส่งเสริมการเกษตรตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา

➤วิสัยทัศน์

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

➤คำขวัญ

ส่งเสริมการเกษตรอย่างสร้างสรรค์ ก้าวทันสถานการณ์ ปฏิบัติงานด้วยความภาคภูมิใจ

➤ค่านิยม

มุ่งมั่นบริการ ทีมงานเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม ผู้นำการเปลี่ยนแปลง

➤ พันธกิจ

- ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้
- ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด
- ให้บริการทางการเกษตรและผลิตปัจจัยทางการเกษตรเพื่อสนับสนุนและจำหน่ายแก่เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ศึกษา วิจัย และพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร และบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน

➤ ภารกิจ และหน้าที่รับผิดชอบ

อำนาจหน้าที่ วิทยาลัยฯ พันธกิจ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2557

อำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร

- กรมส่งเสริมการเกษตร มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิต การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ โดยการศึกษา วิจัย พัฒนา กำหนดมาตรการและแนวทางในการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และให้บริการทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
3. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตร
4. ฝึกอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี และให้บริการทางการเกษตร
5. ศึกษา วิจัย และพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร
6. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือ

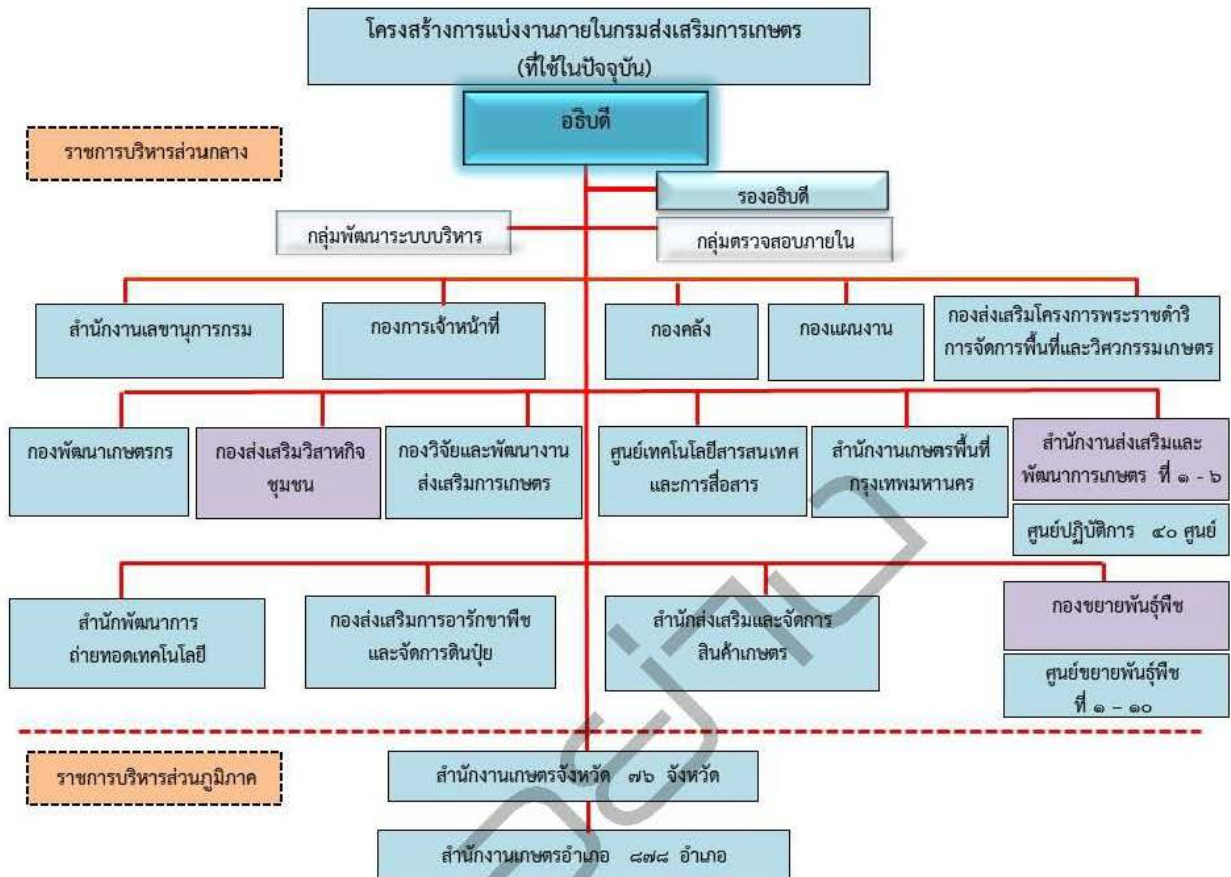
คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

วิสัยทัศน์ของกรมส่งเสริมการเกษตร “กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน”

➤ พันธกิจของกรมส่งเสริมการเกษตร

1. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
 2. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
 3. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตร
 4. ฝึกอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี และให้บริการทางการเกษตร
 5. ศึกษา วิจัย และพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร
 6. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือ
- คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

➤ โครงสร้าง/อำนาจหน้าที่

นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

๕ แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2560-2564

๒. สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อกรมส่งเสริมการเกษตร

ปัจจุบันสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรทั้งทางตรงและทางอ้อม และเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายในการพัฒนาภาคการเกษตรสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่นำมากำหนดกรอบทิศทางของแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มีดังนี้

๑. การเปลี่ยนแปลง กฎ กติกาด้านการค้าและการลงทุนของโลก ทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การแข่งขันทางการค้าจะมีความรุนแรงและมีการใช้มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีมากขึ้น (Non-Tariff Barriers : NTB) ดังนั้นเกษตรกรและผู้ประกอบการด้านการเกษตรต้องยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ ประกอบกับการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในภูมิภาคนำไปสู่ความเชื่อมโยงทุกระบบและศูนย์รวมอำนาจทางเศรษฐกิจ โลกเคลื่อนย้ายมาสู่เอเชีย จะทำให้ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) มีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น

๒. ทิศทางการพัฒนาในระดับโลกมีแนวโน้มที่จะปรับตัวเข้าสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนมากขึ้น สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDG) ซึ่งได้เชื่อมโยงการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน สถานการณ์ดังกล่าวเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

๓. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติที่มีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งปัญหาภัยแล้ง อุทกภัย โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด และความแปรปรวนของฤดูกาล ส่งผลกระทบต่อการผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ความกังวลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมทำให้ผู้บริโภคตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น จึงเป็นโอกาสในการขยายการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Product) เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้ ยังเป็นโอกาสในการผลักดันการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืนซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

๔. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลทำให้เกิดยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่งทุกอย่าง (Internet of Things) เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร จัดจำกัด เปิดโอกาสในการผลิตและขายสินค้าเชิงสร้างสรรค์ที่มีมูลค่าสูง เกษตรกรในอนาคตจะเป็นผู้ประกอบการที่มีทักษะสูงและมีแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นรูปแบบและวิธีการทำงานส่งเสริมการเกษตรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับทิศทางดังกล่าวรวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางขับเคลื่อนภาคการเกษตรยุคไทยแลนด์ ๔.๐

๕. ภาคการเกษตรยังคงมีความสำคัญและเป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทย เป็นแหล่งรายได้หลักของคนส่วนใหญ่ เป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ โดยเฉพาะบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งยังคงมีศักยภาพในการพัฒนา และการเกษตรยังเป็นวิถีชีวิตของคนไทย นอกจากนี้อีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญของภาคการเกษตร คือเป็นแหล่งรองรับแรงงานจากภาค

การผลิตอื่น ๆ ในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

๖. สินค้าเกษตรของไทยเป็นที่รู้จักและยอมรับในตลาดโลก ทำให้ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสำคัญของสินค้าเกษตรหลายชนิด แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องคุณภาพของสินค้าที่ยังไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานความปลอดภัย ซึ่งนอกจากจะทำให้สูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดแล้วยังส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์สินค้าไทยในภาพรวม นอกจากนี้การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มยังมีน้อย

๗. สถานการณ์การผลิตในภาพรวมของภาคการเกษตร ผลผลิตการผลิตยังอยู่ในระดับต่ำ การใช้องค์ความรู้เทคโนโลยีนวัตกรรม และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตยังมีน้อย มีจุดอ่อนของการบริหารจัดการระบบน้ำ มีการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม มีการปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม พื้นที่ทำการเกษตรลดลงเนื่องจากการปรับเปลี่ยนไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น ซึ่งรวมถึงการเติบโตและขยายตัวของเมือง(Urbanization) อย่างไรก็ตาม สภาพทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการผลิตทางการเกษตร ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการผลิต และการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการ ทำให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๘. เกษตรกรมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลจากการเคลื่อนย้ายแรงงานออกนอกภาคเกษตร เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการซึ่งให้ค่าตอบแทนสูงกว่า ในขณะที่การทำงานในภาคเกษตรขึ้นอยู่กับฤดูกาลรายได้ไม่แน่นอนและขาดสวัสดิการและการคุ้มครองแรงงาน นอกจากนี้ เกษตรกรยังสูญเสียที่ดินทำกินและเปลี่ยนสถานะเป็นเกษตรกรรับจ้าง (ผู้เช่า) มากขึ้น การที่เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง นอกจากจะทำให้ขาดความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรแล้ว ยังส่งผลให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจในการพัฒนาการผลิตประกอบกับคนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพการเกษตร

๙. การเพิ่มขึ้นของประชากรจะส่งผลต่อความมั่นคงทางอาหาร และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นทั้งโอกาสและความท้าทายในการพัฒนาภาคการเกษตร โดยเป็นโอกาสในการขยายการผลิตสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะสินค้าเกษตรประเภทอาหาร ขณะเดียวกันสัดส่วนผู้สูงอายุที่มากขึ้น จะส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงาน และเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการและสาธารณสุข

➤กรอบแนวคิดแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตรพ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔

๒.๑ วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

วิสัยทัศน์

กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นในการส่งเสริมและพัฒนาให้เกษตรกรอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้
๒. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด
 ๓. ให้บริการทางการเกษตรและผลิตปัจจัยทางการเกษตรเพื่อสนับสนุนและจำหน่ายแก่เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 ๔. ศึกษา วิจัย และพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร และบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน

๒.๒ การกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อ ๒ ให้กรมส่งเสริมการเกษตร มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรครอบครัวเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มศักยภาพการผลิต การแปรรูป การเพิ่มมูลค่า การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ โดยการศึกษา วิจัย พัฒนา กำหนดมาตรการและแนวทางในการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และการให้บริการทางการเกษตร เพื่อให้เกษตรกร มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๒) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ครอบครัวเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน
- (๓) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตร
- (๔) ฝึกอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี และให้บริการทางการเกษตร
- (๕) ศึกษา วิจัย และพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร
- (๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือ

คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒.๓ กรอบแนวคิดแผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

➤ ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเกษตร

ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเกษตรเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติและทำให้การดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตรประสบผลสำเร็จ การดำเนินงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ได้กำหนดไว้ ๓ ยุทธศาสตร์ซึ่งมีความเชื่อมโยง สอดคล้อง และสนับสนุนกันและกัน ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรประกอบด้วย

๑. การพัฒนาเกษตรกร พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง
๒. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยใช้เครื่องมือส่งเสริมการเกษตร
๓. การเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมการเกษตรโดยใช้ Smart Officer และ Smart Office โดยมีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาเกษตรกร พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมาย : ๑. เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับการพัฒนาให้เป็น Smart Farmer, Young Smart Farmer และ Smart Group

๒. สินค้าเกษตรมีคุณภาพ เป็น Smart Product

๓. ภาคการเกษตรมีความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืนบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการดำเนินงาน

๑.๑ พัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเกษตรกรในทุกช่วงวัย ทั้งระดับบุคคล และกลุ่ม/องค์กร เพื่อสร้างรากฐานที่เข้มแข็งแก่ภาคการเกษตร

- ๑) พัฒนาศักยภาพเกษตรกร

- ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความรู้และทักษะด้านการเกษตรและปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร

- พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer สามารถใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี สมัยใหม่ และนวัตกรรมในการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร และเป็นกำลังสำคัญของภาคเกษตรในอนาคตทดแทนเกษตรกรผู้สูงอายุ

- พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer มีความรู้ความสามารถในการผลิตการบริหารจัดการ และการตลาด สามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เป็นเกษตรกรต้นแบบและสามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรรายอื่น ๆ

- สนับสนุนให้เกษตรกรผู้สูงอายุและปราชญ์เกษตรมีบทบาทในการพัฒนาการเกษตร

๒) พัฒนาองค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร ทั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน และพัฒนาให้เป็น Smart Group สามารถบริหารจัดการกลุ่ม พัฒนาผลิตภัณฑ์ และก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการที่เข้มแข็งในอนาคต

- สนับสนุนการสร้างเครือข่ายขององค์กรเกษตรกร และพัฒนาให้เข้มแข็งมีการดำเนินกิจกรรมที่เชื่อมโยงและสนับสนุนกันและกันในการประกอบกิจการ และเป็นแกนนำในการพัฒนาการเกษตรในชุมชน

- ส่งเสริมให้องค์กรเกษตรกรและชุมชนประกอบกิจการด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร รวมถึงการสร้างมูลค่าจากวิถีชีวิตของชุมชนเกษตร เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การแปรรูปผลผลิต เป็นต้น

๑.๒ พัฒนาการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรมุ่งเน้นส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน(Supply Chain) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิต สร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาดให้กับสินค้าเกษตร

๑) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามศักยภาพของพื้นที่

- ใช้หลักการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ(Zoning) ในการกำหนดพื้นที่ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิด

- ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่เหมาะสม และปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม

๒) พัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตร

- วิเคราะห์และวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสมดุลของอุปสงค์และอุปทาน (Demand - Supply)

- พัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องปัจจัยการผลิต และสนับสนุนให้เข้าถึงปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ และสามารถผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตไว้ใช้เองในไร่นา

- ถ่ายทอดองค์ความรู้/จัดกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกร ส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน เป็น Smart Product

๓) พัฒนาด้านการบริหารจัดการการผลิตและการตลาด

- ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อร่วมกันบริหารจัดการและเพิ่มอำนาจการต่อรอง
- พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการ
- พัฒนาเกษตรกรให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ ได้ เช่นศัตรูพืช ภัยธรรมชาติ เป็นต้น

ต้น

๔) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม และการเชื่อมโยงตลาด

- ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างตราสินค้า(Brand) การใช้ QR Code และระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบต่าง ๆ
- ส่งเสริมตลาดในระดับต่าง ๆ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตและผู้บริโภคที่เกี่ยวเนื่องกัน และประสานกับองค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ในการเชื่อมโยงตลาด

๑.๓ ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการเกษตรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เกษตรกรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต รวมทั้งปรับระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาดังกล่าว ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาภาคการเกษตรให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

๑) พัฒนาและปรับกระบวนการทัศน์ของเกษตรกรให้มีความรู้ ความเข้าใจ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต รวมทั้งส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาภาคการเกษตร โดยให้ดำเนินการในโครงการส่งเสริมการเกษตรทุกโครงการ

๒) สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่งเสริมให้ใช้เป็นต้นแบบในการขยายผลสู่พื้นที่อื่น ๆ เพื่อสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตการประกอบอาชีพ และความมั่นคงทางอาหารของครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน

๓) ส่งเสริมระบบเกษตรกรรมที่สร้างความมั่นคงและยั่งยืนแก่ภาคการเกษตรทั้งการทำเกษตรกรรมยั่งยืนในรูปแบบต่าง ๆ การปลูกไม้ยืนต้นในพื้นที่เกษตรกรรม การหยุดเผาในพื้นที่เกษตรกรรม การทำการเกษตรในชุมชนเมืองและการเกษตรรูปแบบอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพของแต่ละพื้นที่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยใช้เครื่องมือส่งเสริมการเกษตร

เป้าหมาย : ๑. การทำงานส่งเสริมการเกษตรมีจุดมุ่งเน้นในการปฏิบัติงาน และมีการบูรณาการอย่างเป็นระบบ

๒. เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพจากศูนย์เรียนรู้ฯ

๓. เกษตรกรในแปลงใหญ่มีการรวมกันผลิต รวมกันจำหน่าย และรวมกันบริหารจัดการ

แนวทางการดำเนินงาน

๒.๑ ใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้และให้บริการ

๑) ใช้ศูนย์เรียนรู้ฯ เป็นหน่วยกำหนดแนวทางและพัฒนาการเกษตรในชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ สามารถเป็นที่พึ่งของเกษตรกรและชุมชนในด้านการเกษตร โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและ

เอกชนให้การสนับสนุนตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนด

๒) เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตร ศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในชุมชน ตั้งแต่การผลิตการบริหารจัดการ และการตลาด และสร้างการเรียนรู้ในชุมชนจากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในพื้นที่

๑) มีการเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและขยายขอบเขตการให้บริการแก่เกษตรกร เช่น ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน(ศจช.) ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) และศูนย์เรียนรู้ด้านประมงปศุสัตว์ และอื่น ๆ

๒.๒ ใช้แปลงใหญ่เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตร

๑) ยึดพื้นที่ดำเนินการเป็นหลัก ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกันผลิต รวมกันจำหน่าย และรวมกันบริหารจัดการในการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่โดยมีผู้จัดการแปลงเป็นผู้บริหารจัดการ มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชนให้การสนับสนุนการบริหารจัดการและการตลาด

๒) มุ่งเน้นการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิตและสร้างความสมดุลของอุปสงค์ - อุปทาน

๑) มีการส่งเสริมกิจกรรมการเกษตรอื่น ๆ เพิ่มเติมจากการผลิตสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคง

๒.๓ ใช้เครื่องมือส่งเสริมการเกษตรอื่น ๆ สนับสนุนการทำงาน

๑) ใช้เครื่องมือส่งเสริมการเกษตรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการทำงาน เช่น กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร (Farmer Field School : FFS) การวิจัยในงานประจำ (Routine to Research : R2R) การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี(Field Day) เป็นต้น โดยใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะของแต่ละงาน

๒) สนับสนุนให้มีการพัฒนาเครื่องมือใหม่ ๆ ในการส่งเสริมการเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดยเน้นให้เจ้าหน้าที่พัฒนาเครื่องมือ และทดลองใช้ในพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาให้เป็นมาตรฐานเพื่อนำไปขยายผลและเป็นตัวอย่างให้พื้นที่อื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมการเกษตรโดยใช้ Smart Officer และ Smart Office

เป้าหมาย : การทำงานส่งเสริมการเกษตรมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นจากการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานตามระบบ MRCF บุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรที่มีสมรรถนะสูง (Smart Officer) และมีเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็ง รวมทั้งมีข้อมูล ข่าวสาร และองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการเกษตร โดยใช้ Smart Office เป็นฐานในการปฏิบัติงาน

แนวทางการดำเนินงาน

๓.๑ ขับเคลื่อนการปฏิบัติงานโดยใช้ระบบส่งเสริมการเกษตร MRCF

๑) เกษตรกรเป็นศูนย์กลางการพัฒนา พื้นที่เป็นเป้าหมายการปฏิบัติงาน และมองภาพ “พื้นที่-คน-สินค้า” เข้าด้วยกันให้เบ็ดเสร็จ มองภาพทั้งมิติชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพ โดยมองให้ครอบคลุมทั้งชีวิต เศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่สมดุล มั่นคง และยั่งยืน

๒) นักส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่เป็นผู้จัดการการเกษตรในพื้นที่ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยบูรณาการทุกภาคส่วนเข้าไปร่วมดำเนินการในลักษณะที่ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน (Win-Win)

๓) ทำงานบนพื้นฐานของการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม และการพัฒนาตามศักยภาพ ความพร้อม และความต้องการของเกษตรกรและชุมชน โดยใช้ MRCF เป็นเครื่องมือในการทำงาน

- M : Mapping คือการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเตรียมเข้าทำงานในพื้นที่ โดยเน้นการใช้ข้อมูลแผนที่
- R : Remote Sensing คือการประสานและให้บริการเกษตรกรด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลจากระยะไกล
- C : Community Participation คือการใช้วิธีการจัดเวทีชุมชนในการทำงานและร่วมดำเนินการกับเกษตรกร ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแบบมีส่วนร่วม
- F : Specific Field Service หรือ Focus คือจุดมุ่งเน้นสำคัญที่ต้องการให้เกิดขึ้น และการเข้าทำงานในพื้นที่แบบเจาะจง โดยมีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

๑) มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรกรมส่งเสริมการเกษตรให้เป็น Smart Officer มีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพส่งเสริมการเกษตร สามารถทำหน้าที่เป็นผู้จัดการการเกษตรในพื้นที่ และประสานให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมกันทำงานในการให้บริการเกษตรกร รวมทั้งเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) พัฒนาความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในวิชาการเฉพาะด้านที่สำคัญหรือจำเป็นในการปฏิบัติงาน สำหรับนักส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) สำหรับพื้นที่นั้น ๆ

๓) สร้างกระบวนการเรียนรู้ในงานประจำ และการสอนงานในลักษณะเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) รวมทั้งพัฒนาทักษะการเป็นนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ มีกลยุทธ์ในการทำงาน และมีการสร้างทีมงานและเครือข่ายที่มีศักยภาพ

๔) สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยสร้างโอกาสความก้าวหน้าในสายอาชีพ สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน และมีระบบวิธีการทำงานที่ทันสมัย สะดวกรวดเร็ว รวมทั้งได้รับการพัฒนาสมรรถนะอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๓.๓ พัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชน ในงานส่งเสริมการเกษตร

๑) พัฒนาเครือข่ายการทำงานในพื้นที่

• พัฒนาเกษตรกร ให้เป็นแกนหลักในการทำงานส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ และเป็นผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานของนักส่งเสริมการเกษตร โดยมุ่งเน้นที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) เป็นสำคัญ

• จัดระบบการทำงาน และพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ สนับสนุนให้เข้าร่วมในโครงการ/กิจกรรม เวทีการประชุม สัมมนา และการจัดงานต่าง ๆ และพัฒนาให้เป็นต้นแบบแก่เกษตรกรในชุมชน

• ยกย่อง ให้เกียรติ และ ให้โอกาสในการแสดงความเป็นผู้นำ เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมี

สถานะทางสังคม และเป็นที่เชื่อถือยอมรับของเกษตรกรในชุมชน

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกด.) มีบทบาทในการบริหารจัดการด้านการเกษตร

- สนับสนุนการทำงานเป็นทีมและการเชื่อมโยงการทำงานกับเครือข่ายในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานภาคีและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือให้เกษตรกรได้รับประโยชน์สูงสุด

๒) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน

- สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา ออกแบบ และบริหารจัดการโครงการ
- สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนา เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาชีพ ความมั่นคงด้านอาหาร การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๓.๔ พัฒนาระบบข้อมูล ข่าวสาร และองค์ความรู้

- ๑) มุ่งเน้นการพัฒนาฐานข้อมูล การใช้ประโยชน์จากข้อมูล และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

- ๒) พัฒนาระบบฐานข้อมูล/องค์ความรู้ส่งเสริมการเกษตร และฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีระบบในการจัดเก็บและปรับปรุงข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

- ๓) สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวิเคราะห์ การวางแผนการตัดสินใจ และการบริหารจัดการ รวมทั้งสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์

- ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

- ๕) พัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับและสนับสนุนการทำงานส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเชิงดิจิทัล

- ๖) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงาน และผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรและภาคการเกษตร

➤ การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จของงานตามที่มุ่งหวัง เป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจ ประสาน และร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องให้สามารถนำแนวคิดและเนื้อหาสาระของแผนยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติให้เกิดผลแนวทางในการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ มีดังนี้

๑. สร้างความเข้าใจแก่บุคลากร ให้เข้าใจเนื้อหาสาระ เจตนารมณ์ และจุดมุ่งเน้นของแผนยุทธศาสตร์กรมฯ รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และร่วมผลักดันการดำเนินงานตามกรอบของแผนยุทธศาสตร์กรมฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหารทุกระดับต้องให้ความสำคัญ มีการกำกับ ติดตาม ความก้าวหน้า และให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

๒. หน่วยงานในส่วนกลางที่เป็นเจ้าภาพในแต่ละประเด็นในแผนยุทธศาสตร์ฉบับนี้จะต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพิ่มเติมและนำไปเป็นกรอบในการจัดทำ

โครงการ หรือยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงาน เช่น ยุทธศาสตร์รายสินค้า ยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง เป็นต้น รวมทั้งควบคุมกำกับการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จ

๓. สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์กรมฯ กับแผนต่าง ๆ ที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบหรือเข้าไปร่วมดำเนินการ

๓.๑ หน่วยงานในส่วนกลาง สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และศูนย์ปฏิบัติการ ใช้แผนยุทธศาสตร์กรมฯ เป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน

๓.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัด ใช้แผนยุทธศาสตร์กรมฯ เป็นกรอบในการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการเกษตรของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบูรณาการการทำงานตามแผนดังกล่าว

๓.๓ สำนักงานเกษตรอำเภอ โดยนักส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลใช้แผนยุทธศาสตร์กรมฯ เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และร่วมขับเคลื่อนแผนดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ

๔. เผยแพร่แผนยุทธศาสตร์กรมฯ แก่หน่วยงานภาคีและเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและเชื่อมโยงการทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งจะนำไปสู่การระดมทรัพยากรและบูรณาการการทำงาน โดยทุกฝ่ายได้ประโยชน์ร่วมกัน

๕. ใช้แผนยุทธศาสตร์กรมฯ เป็นกรอบในการจัดทำนโยบายและแผนงานโครงการประจำปี เพื่อให้มีแนวทางการปฏิบัติและเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนในแต่ละปี รวมทั้งมีการกำกับ ติดตาม และรายงานตามระบบการทำงานปกติประจำ

๖. มีการกำกับ ติดตาม รายงานและประเมินผลการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์เพื่อนำไปสู่การพัฒนา งานและพัฒนาการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฉบับต่อไป

----- ✍

☞ แผนปฏิบัติการราชการประจำปี 2564 ของกรมส่งเสริมการเกษตร

1. ความเป็นมา

1.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 - 2580) ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2561 และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ประกาศเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2562 แผนยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระยะยาว 20 ปี โดยแบ่งช่วงการพัฒนาเป็น 4 ช่วง ช่วงละ 5 ปี

1.2 พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ (มาตรา 5 วรรคสอง) และต้องปฏิบัติตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนแม่บท (มาตรา 10 วรรคสาม) และการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล (มาตรา 26) โดยคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และฝ่ายนิติบัญญัติ หากไม่มีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทฯ หน่วยงานอาจถูกร้องเรียน ไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อตรวจสอบได้

1.3 มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 4 ธันวาคม 2560 ได้จำแนกแผนออกเป็น 3 ระดับ

1.4 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ หน่วยงานจะต้องถ่ายทอดแผนลงตามลำดับชั้นของแผนแต่ละระดับ โดยมีตัวชี้วัดที่สอดคล้องกัน ซึ่งมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 12 มีนาคม 2562 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการสนับสนุน พัฒนา และบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับการจัดทำตัวชี้วัดของแผนแม่บทฯ และให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงแผนระดับ 3 ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทฯ พร้อมขอความร่วมมือปรับชื่อแผนเป็น “แผนปฏิบัติการด้าน... ระยะที่.. (พ.ศ. -)” เว้นแต่มีการระบุไว้ในกฎหมายอื่น

1.5 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 4 ได้กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการ ระยะเวลาปี ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทฯ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลง

ต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมาตรา 9 กำหนดให้วาระเริ่มแรก ให้จัดทำเป็นแผนสามปี โดยมีห้วงระยะเวลาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

2. นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 นโยบายรัฐบาล

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2562 คณะรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการ เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนโยบายประกอบด้วย นโยบายหลัก 12 ด้าน นโยบายเร่งด่วน 12 เรื่อง โดยมีนโยบายหลักที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

- 1) นโยบายหลัก 8 ด้าน ประกอบด้วย นโยบายหลักที่ 1 การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายหลักที่ 4 การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก นโยบายหลักที่ 5 การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย นโยบายหลักที่ 6 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค นโยบายหลักที่ 7 การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก นโยบายหลักที่ 10 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน นโยบายหลักที่ 11 การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ และนโยบายหลักที่ 12 การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและกระบวนการยุติธรรม
- 2) นโยบายเร่งด่วน 7 เรื่อง ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วนที่ 1 การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิต ของประชาชน นโยบายเร่งด่วนที่ 4 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม นโยบายเร่งด่วนที่ 6 การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต นโยบายเร่งด่วนที่ 8 การแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ ทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการประจำ นโยบายเร่งด่วนที่ 9 การแก้ไขปัญหายาเสพติดและสร้างความสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นโยบายเร่งด่วนที่ 10 การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน และนโยบายเร่งด่วนที่ 11 การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

2.2 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาส

และความเสมอภาคทางสังคม (5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (6) ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

2.3 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ ในลักษณะที่มีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ส่วนราชการสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี 2580 โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีจำนวนรวม 23 ฉบับ มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 16 ฉบับ ได้แก่ (1) ความมั่นคง (2) การต่างประเทศ (3) การเกษตร (5) การท่องเที่ยว (6) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล (8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (9) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (15) พลังทางสังคม (16) เศรษฐกิจฐานราก (18) การเติบโตอย่างยั่งยืน (19) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (20) การบริการประชาชนประสิทธิภาพภาครัฐ (21) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (22) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

2.4 แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันดีเทียบกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ การปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีประเด็นขับเคลื่อนการปฏิรูปที่สำคัญ โดยสรุปใน 6 มิติ ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างสังคมและชุมชนที่เข้มแข็งการฟื้นฟูและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานของภาครัฐ และการพัฒนากฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม แผนการปฏิรูปประเทศมีจำนวน 13 ฉบับ มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 8 ฉบับ ได้แก่ (1) การเมือง (2) การบริหารราชการแผ่นดิน (3) กฎหมาย (5) เศรษฐกิจ (6) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7) สาธารณสุข (9) สังคมและ (10) พลังงาน

2.5 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2565)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ เพื่อให้เกิดการบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมดุลผสมผสาน มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกัน และการบริหารความเสี่ยงที่ดี สอดคล้องกับภูมิสังคม การพัฒนาทุกด้าน มีคุณภาพ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศน์ มีความสอดคล้อง เกื้อกูล และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาในมิติหนึ่งต้องไม่

ส่งผลกระทบต่อมิติอื่น ๆ ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งต้องมุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สร้างความมั่นคงของชาติ พัฒนาคนทุกวัยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีศักยภาพ และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญ ในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทั้งในภาคการผลิตและภาคบริการ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง มีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม นำไปสู่การสร้างสังคมที่พึงปรารถนา รวมถึงมีจิตอนุรักษ์ รักษา ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งหมด ได้แก่ (1) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ (2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็ง ทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน (4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน (6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย (7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ โลจิสติกส์ (8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม (9) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่ม เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และ (10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

2.6 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564) เป็นแผนหลักของชาติ ที่เป็นกรอบทิศทางการดำเนินการป้องกันแจ้งเตือน แก่ไข หรือ ระวังภัยภัยคุกคามเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

1) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบด้วย 16 ประเด็นนโยบาย มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 10 นโยบาย ได้แก่ (1) เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) สร้างความเป็นธรรม ความปรองดอง และความสามัคคีในชาติ (3) ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (6) ปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (8) เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน (9) เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริต (10) เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (11) รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (12) เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร และ (16) เสริมสร้างคุณภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

2) แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ประกอบด้วย 19 แผน มีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 12 แผน ได้แก่ (1) การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ (3) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (6) การสร้างความสามัคคีปรองดอง (7) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (9) การป้องกัน และแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ (11) การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยทุจริต (13) การรักษาความมั่นคงทางทะเล (15) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์ (16) การรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ (17) การรักษาความมั่นคงทางพลังงาน (18) การรักษาความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ และ (19) การรักษาความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.7 แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2564 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนปฏิบัติราชการประจำปี 2564 ของกระทรวงเกษตรและ มีวิสัยทัศน์ คือ “ภาคเกษตรมั่นคง เกษตรกร มั่งคั่ง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน” โดยมีเป้าหมาย คือ (1) ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น (2) ผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น (3) รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและต่อเนื่อง และ (4) ความมั่นคงด้านน้ำทางการเกษตรของประเทศเพิ่มขึ้น ในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้กำหนดกลยุทธ์ จำนวน 5 กลยุทธ์ ประกอบด้วย (1) สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร (2) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตร (3) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคเกษตร (4) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ (5) พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ